

כתובות סז
עניין: לכבודו הוא דעבד

מהרש"א

גמ' איבעית אימא לכבודו הוא דעבד בו'. להאי תירוצא משמע דאפילו הוה עבד כדצעי למיעבד כיון דלא עשה כן משום מנהא אלא לכבודו ה"ל שלא לשמה ונענש עליה ואין להקשות הא אמרינן גבי דקה אפילו שלא לשמה יש לו שכר עליה כדאמרי' כדי שיחיה בני וכו' ודרשו וצחוני נא זאת וגו' די"ל האי שלא לשמה לכבוד הוא גרע טפי כמו שמחלקין התוספות בפסחים אהא דאמרינן לעולם יעסוק אדם בתורה אפילו שלא לשמה כו' ובעלמא אמרינן טוב לו שלא נצרא ע"ש ורבים צדור הזה שמקצנין עושר שלהם שלא באמונה ובחילול השם כגזלת עובד כוכבים ואח"כ מתנדבים מאותו ממון להיות להם כבוד בכל שנה ולתת להם זרכת מי שצריך להיות להם שם ותפארת ואין זה אלא מנהא הצאה בעצירה ואין לעושר הזה מלח וקיום כדאמר הכא:

הפלאה

ויש לנו אריכות רב בזה ואין כאן מקום להאריך. ומיהו נראה דא"צ לזה דאפי' אם הוא צדיק גמור. מ"מ כיון דדרך גלגל החוזר בעולם לבא לידי מדה זו. אלא דאם עושה לשמה הוא עולה למעלה מן מערכת הגלגלים כמ"ש בכה"ג אין מזל לישראל. אבל שלא לשמה אף דמצוה הוא. אבל אינו יוצא מן הטבע כדמשמע מהא דאמר רבי חייא לדבתהו אקדים ריפתא לעניא כי היכי דלקדמי לבנך. אלמא אע"פ שנותנת צדקה אפ"ה הוא גלגל החוזר. ויש לפרש בזה הפסוק ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה וגו' וע"ז הפסוק אמרו חז"ל גלגל החוזר בעולם. דהיינו שאם ירע לבבך בתתך לו. אף שתתן לו כיון שאין המחשבה כראוי ממילא בגלל הדבר הזה כי גלגל החוזר בעולם הוא. א"כ ממילא כיון דלכבודו עביד לא יצא מדרך הטבע. ואפשר עוד לפרש